

Ірина Вікторівна КРУПІЦА

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та рекреації,
Одеська національна академія харчових технологій
ORCID ID: 0000-0003-1438-5039
E-mail: krupichka@ukr.net

Олексій Михайлович ЖИГАЙЛО

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та рекреації,
Одеська національна академія харчових технологій
ORCID ID: 0000-0001-6986-4673
E-mail: dr_jam2006@ukr.net

Оксана Костянтинівна БАЙРАЧНА

старший викладач кафедри туристичного бізнесу та рекреації,
Одеська національна академія харчових технологій
ORCID ID: 0000-0003-2401-3685
E-mail: gilko0701@gmail.com

Марина Євгеніївна БІРЮКОВА

студентка кафедри туризму,
Одеська національна академія харчових технологій
E-mail: birukovam412@gmail.com

**ПЕРЕДУМОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФЕСТИВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В
ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Крупіца, І. В. Передумови та перспективи розвитку фестивального туризму в Одеській області [Текст] / Ірина Вікторівна Крупіца, Олексій Михайлович Жигайло, Оксана Костянтинівна Байрачна, Марина Євгеніївна Бірюкова // Український журнал прикладної економіки. – 2020. – Том 5. – № 1. – С. 133–141. – ISSN 2415-8453.

Анотація

Вступ. Стаття присвячена аналізу розвитку фестивального туризму в Україні, та в Одеській області загалом. Однією з головних тенденцій сучасного туризму є направленість на задоволення різнобічних потреб туристів. Фестивальний туризм має древні коріння, але його наукове дослідження розпочалось порівняно недавно. Основна мета поїздки такого виду туризму приурочена до певної події. Головна особливість фестивального туризму – орієнтація на широке коло споживачів.

Фестивальний туризм як різновид культурно-пізнавального, подієвого та розважального створює вагомий внесок у зайнятість та працевлаштування фахових кадрів з багатьох спеціальностей, які зараз в нашій країні не знаходяться в списку високооплачуваних та заможних. Фестивальний туризм є ресурсом підвищення світового іміджу України та джерелом підйому економічного добробуту окремих регіонів і міст. Він створює основу для суттєвого зростання та урізноманітнення зайнятості, створення ґрунту матеріального добробуту та культурного рівня населення цих територій.

Метою даної статті є аналіз фестивального туризму в Одеській області, його сучасний стан і перспективи використання для потреб туризму.

Результати. В статті розглянуті слабкі сторони Одеської області, що можуть заважати розвитку фестивального туризму: відсутність високоякісної інфраструктури; небажання інвесторів вкладати кошти; відсутність достатньої туристичної інформації про можливість проведення фестивалів в певних районах; незнання іноземних мов, а іноді і правил етикету; не надто привабливий імідж України в очах іноземців; практично відсутнє ознакування туристичних маршрутів тощо.

Висновки. Одещина має великі можливості для подальшого розвитку фестивального туризму і є великі перспективи для досягнення позитивних результатів. Велику кількість туристів гарантує, те що область знаходиться поруч з молдавський кордоном, має вихід до моря, а також хороше залізничне та автомобільне сполучення. Також в самій області знаходиться порівняно добре розвинута транспортна мережа автомобільних доріг, що є сприятливим фактором для приїзду туристів не лише з України та Європи, а й з США та Азії чи Африки.

Ключові слова: фестивальний туризм, туристичний продукт, туристична послуга, туристична компанія, подієвий туризм, новий турпродукт, туристичний ринок.

Iryna KRUPITSA

Ph.D., Associate Professor of the Department of Tourism Business and Recreation,
Odessa National Academy of Food Technologies,

Oleksii ZHIGAYLO

Ph.D., Associate Professor of the Department of Tourism Business and Recreation,
Odessa National Academy of Food Technologies,

Oksana BAIRACHNA

Senior Lecturer of the Department of Tourism Business and Recreation,
Odessa National Academy of Food Technologies,

Maryna BIRYUKOVA

The student of the fourth grade of the Department of Tourism,
Odessa National Academy of Food Technologies

**PREREQUISITES AND PROSPECTS OF FESTIVAL TOURISM DEVELOPMENT
IN ODESSA REGION**

Abstract

Introduction. This article is devoted to the analysis of festival tourism development in Ukraine and in Odessa region, in general. One of the main trends in modern tourism is the orientation to meet the diverse needs of tourists. Festival tourism has ancient roots, but its research has begun relatively recently. The main purpose of this type of tourism is timed to a specific event. The main feature of festival tourism is its orientation on a wide range of consumers.

Festival tourism as a kind of cultural and cognitive, event and entertainment one creates a significant contribution to the employment of professionals in many specialties, which are currently in our country are not on the list of highly paid and wealthy. Festival tourism is a resource of rising of the world image of Ukraine and a source of rising of economic well-being of separate regions and cities.

It creates a basis for significant growth and diversification of employment, creation of the ground for material well-being and cultural level of population of these territories.

The purpose of the article is to analyse festival tourism in the Odessa region, its current state and prospects of use for the tourism needs.

Results. The article examines the weak sides of Odessa region that can prevent the development of festival tourism: lack of high quality infrastructure, unwillingness of investors to invest, lack of

---

sufficient tourist information about the possibility of making festivals in certain areas, no knowledge of foreign languages and sometimes etiquette, not very attractive image of Ukraine in the eyes of foreigners, almost absent indication of tourist routes, etc.

Conclusions. *Odessa region has great opportunities for further development of festival tourism and there are great prospects for achieving of positive results. A large number of tourists is guaranteed by the fact that the region is close to the Moldova border, has access to the sea, as well as good rail and road connections. Also, in the region itself there is a relatively well-developed transport network of roads, which is a favourable factor for the arrival of tourists not only from Ukraine and Europe, but also from the United States and Asia or Africa.*

Keywords: *festival tourism, tourist product, tourist services, travel agency, event tourism, new tourist product, tourist market.*

JEL classification: L83; Z32; P45

Вступ

Одещина завжди була і є регіоном, де перспективи туристичної та рекреаційної індустрії залишаються одними з найкращих в Україні. Природно-ресурсний, історичний та культурний потенціал у поєднанні з вигідним приміським і прикордонним положенням та існуючий багаторічний досвід і напрацювання в туристичній сфері є достатньо вагомою передумовою пріоритетного розвитку системи рекреації та відпочинку, орієнтованої не лише на внутрішнього споживача, а й на обслуговування іноземного контингенту. Бажання сучасного мандрівника пошуку нових видів туризму і відпочинку змушують ринок туристичних послуг розширюватись. І от серед багатьох видів туризму впродовж понад 20 років поширення набуває фестивальний або ж подієвий (івент) туризм. Цей вид туризму набуває все більшої популярності серед жителів великих міст та обласних центрів.

Сучасний стан фестивалів Одеської області потребує більшого розвитку та інвестування. Окрім популярної Гуморини та кінофестивалю, інші події практично не висвітлюються за межами області. Тому необхідно брати приклад з розвинених в фестивальному плані областей та займатись промоцією області.

В Україні фестивальний туризм бере початок з 90-х рр. ХХ століття. Історично склалося так, що в самостійну сферу фестиваль виділився лише за останні двадцять років. Цей підйом викликаний відповідністю потребам людей, які у всі часи хотіли отримати нові враження, стати частиною подій, впливати на їх хід і отримати радісне відчуття причетності до чогось більшого. Дослідженню фестивального туризму присвятили свої праці такі українські та іноземні вчені, як Біттер О.А. [2], Васильєв В.П. [3-5], Кудла Н. [8], Мастюх К.В. [9], Уліганець С.І.[12], та інші. В їх роботах приділяється багато уваги аналізу сучасного стану фестивального туризму. В даних наукових публікаціях розглянуто чимало питань стосовно створення та просування фестивальних турів на території України, покращення якості послуг, пов'язаних з проведенням подій. Вказані дослідники схильні виділяти фестивальний вид туризму, як принципово новий для України.

Мета та завдання статті

Метою даної статті є аналіз фестивального туризму в Одеській області, його сучасний стан і перспективи використання для потреб туризму.

Виклад основного матеріалу дослідження

У сучасному світі туризм став найбільш динамічною галуззю світового господарства. Важливою рисою даної сфери економіки є те, що вона сприяє розвитку ринкових відносин, надає нові робочі місця, сприяє міжнародному співробітництву, залучає людей до пізнання історичної та культурної спадщини. Загалом кожна країна,

місто чи район намагаються зробити якомога популярнішою свою туристичну привабливість.

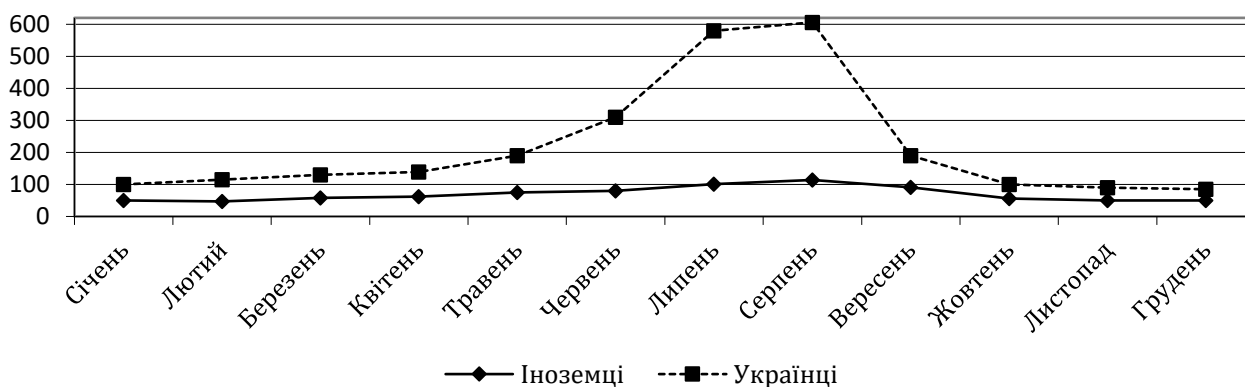
Одним з видів туризму є фестивальний. Фестивальний вид туризму в першу чергу пов'язаний з проведенням костюмованих свят та карнавалів. Переважно, мета поїздки на фестиваль прив'язана до якоїсь події. Особливістю фестивалю є його ексклюзивність, неповторність, яскравість та регулярність його проведення. Якщо туристи очікують на фестиваль з нетерпінням і впевнені, що буде цікаво, то це говорить про успішність самої події та підвищення іміджу для спонсорів та організаторів. Саме слово фестиваль з французької мови перекладається як святковий, веселий. Це святкування, яке супроводжується масовістю, та на якому переглядають досягнення музичного, циркового, естрадного, театрального та інших видів мистецтва. Фестивальний туризм як різновид культурно-пізнавального, подієвого та розважального створює вагомий внесок у зайнятість та працевлаштування фахових кадрів з багатьох спеціальностей, які зараз в нашій країні не знаходяться в списку високооплачуваних та заможних.

Одеська область – це один з найбільш важливих регіонів України, в якому туристична індустрія має всі умови для розвитку. Стабільний розвиток туризму в області відбувається завдяки використанню унікальних природних, історичних, культурних, соціально-економічних та інших ресурсів. Однак, найбільш важливими для галузі туризму є ресурси, які не вимагають значних фінансових затрат.

На сьогоднішній день Одеська область має декілька стабільних фестивалів, що проходять щороку:

- ❖ Volgrad Wine Fest;
- ❖ Фестиваль Вишиванки;
- ❖ Майстер джем фест;
- ❖ Чарівна Бандура;
- ❖ Гуморина;
- ❖ Одеський кінофестиваль.

Найпопулярнішим одеським фестивалем вважається “Гуморина”, який проходить щороку на день гумору, тобто 1 квітня. Започаткований фестиваль ще з далекого 1973 року і з перервами триває по сьогоднішній день. За часи Незалежності України фестиваль не відбувся лише двічі це в 2014 та 2015 роках. Основна причина - це початок воєнного конфлікту між Україною та Росією, але з 2016 року фестиваль знову радує своїх відвідувачів. Даний фестиваль має статус міжнародного, адже за час проведення в Одесу приїжджають гості та аніматори з Іспанії, Угорщини, Франції, Ізраїлю, інших областей України. І якщо пляжний сезон в Одесі стартує в травні, то початком туристичного сезону можна вважати квітень, і саме з періоду проведення гуморини в місто приїжджають перші туристи після зимового застою.

Рис. 1. Динаміка туристичних потоків в Одесу станом на 2019 рік
Складено автором на основі статистичних даних

На рис. 1 зображена динаміка росту туристів до м. Одеса, серед українців та іноземців. Згідно зображення, чітко видно, що після просідання потоку в лютому є поступове підвищення, яке починається з березня - травня.

Ми можемо з впевненістю сказати, що Одеська область є надзвичайно перспективною в плані фестивального туризму і кожен її район має високий потенціал для проведення фестивалів. Наше завдання - перевірити наявність ресурсів для проведення фестивалів усіх видів в кожному районі області.

Найкращим методом для перевірки можливостей та загроз для розвитку фестивального туризму в Одеській області є SWOT аналіз, що зображений в таблиці 1.

Таблиця 1. SWOT-аналіз фестивального туризму Одеської області

<i>Сильні сторони</i>	<i>Слабкі сторони</i>
<p>Сприятливі умови для проведення фестивалів, не лише влітку, а й зимою;</p> <p>Привабливий імідж Одеського регіону;</p> <p>Мультикультурність, яка дозволяє під час фестивалів знайомитись з культурою народів;</p> <p>Наявність історичних, культурних та гастрономічних ресурсів в області;</p> <p>Хороше транспортне сполучення, наявність різних видів транспорту для доїзду в область.</p>	<p>Незадовільний стан доріг до багатьох туристичних об'єктів та населених пунктів в області;</p> <p>Низький рівень промоції більшості фестивалів Одеської області;</p> <p>Низький рівень сервісу;</p> <p>Відсутність цілісної підтримки фестивалів області від місцевої та державної влади;</p> <p>Слабка координованість роботи організаторів фестивалю та засобів розміщення, харчування тощо.</p>
<i>Можливості</i>	<i>Загрози</i>
<p>Ріст попиту на фестиваль в Болграді внаслідок окупації Криму;</p> <p>Відкриття нових можливостей внаслідок підписання асоціації з Європейським союзом;</p> <p>Активна позиція місцевих громад стосовно популяризації свого населеного пункту;</p>	<p>Загроза національній безпеці через агресію Росії;</p> <p>Наявність замороженого конфлікту в Придністров'ї;</p> <p>Високий рівень корупції в регіоні;</p> <p>Низький рівень інвестицій в сферу туризму області;</p> <p>Пандемія коронавірусу.</p>

* Узагальнено автором за даними [5].

Згідно класифікації фестивалів, яку розробила М. Топорницька першим видом фестивалю є етнічний [13]. Етнофестиваль показує гостям культуру та традиції місцевого населення. Одеська область є мультикультурною і в ній проживає безліч народів. Найбільш перспективними для проведення такого виду фестивалю є Арцизький, Болградський, Ізмаїльський, Тарутинський, Татарбунарський, Саратський та Ренійський райони. В цих районах проживає велика частка іноземних національностей, див. табл. 2.

Таблиця 2. Етнічні жителі Одеських районів

Район	Болгари	Молдавани	Гагаузи
Арцизький	39%	6,3%	1,8%
Болградський	60,8%	1,5%	18,7%
Ізмаїльський	25,7%	27,6%	0,4%
Тарутинський	37,5%	16,5%	6,0%
Саратський	20%	19%	0,3%
Ренійський	8,5%	49%	7,9%

* Складено автором на основі статистичних даних

Досить мало людей в Україні знають про те, що на Одещині є великі діаспори болгар та молдован, а тим більше - гагаузів. Однак ці етнічні групи осіб є надзвичайно цікавими зі своїми традиціями, культурою та їжею.

В чотирьох районах Одещини кількість болгар є вищою за кількість українців, тому фестиваль болгарської культури теж був би цікавим для українців, адже Болгарія – це одна з найстаріших країн у світі.

Ізмаїл та Арциз можуть проводити такі етнокультурні події: осінню в період 20-25 вересня, адже саме тоді Болгарія отримала незалежність від Османської імперії. А Болград може разом з таким фестивалем рекламувати і власні виноробні заводи для отримання прибутку в майбутньому і промоції регіонів.

Релігійні фестивалі - це події, які показують релігійну культуру певних національностей. Як правило, такі івенти не є популярними серед широкого загалу, але існує категорія людей, які відвідують їх. [13]

Цікавим містом для поєднання релігійного та етнофестивалю є м. Вилково, Одеської області, в якому проживають старообрядці-липовани, адже їх культура і вірування є унікальними для багатьох народів. Містечко розташоване на 70 островах і саме це дозволяє проводити щорічно тут екстремальні та пригодницькі події. Поруч з містечком знаходиться Дунайський біосферний заповідник, який теж приваблює своїх мандрівників.

Розважальний фестиваль - це події, які не мають жодних наукових чи культурних цілей [13]. Такі івенти, в першу чергу, цікаві молодим людям. На таких фестивалях проходять різні конкурси, майстер-класи та виступи різних гуртів та виконавців. Одеса має великий потенціал для проведення таких подій. Організувати подібний фестиваль можна в будь-якому селі поруч із Затокою, наприклад Санжійка, Грибівка чи в Кароліно-Бугаз. Найкращим часом для проведення такого івенту є травень, адже морський сезон лише починається і кількість туристів в цей період може масово зростати.

Спортивно-оздоровчий фестиваль – це подія, пов'язана з походами в гори, таборами, веслуванням чи іншою фізичною діяльністю [13].

Райони Одеської області виходять в море, мають хороший потенціал для проведення спортивних змагань. Одним із прикладом для області в проведенні спортивних та розважальних фестивалів є Каховка в Херсонській області, яка проводила в себе Таврійські ігри до 2008 року. Таврійські ігри щодня відвідували до 80 000 туристів і також мільйони глядачів спостерігали за ними по телевізору, а це, також, великий дохід від реклами. Основним місцем для проведення фестивалю може бути стадіон Чорноморець в самому місті, адже він одночасно може вмістити в себе мінімум 35 000 осіб і його розміщення є досить хорошим, тому що поруч є пляжі та парк імені Тараса Шевченка.

Пригодницько-екстремальний вид фестивалів - це подія, яка схожа на спортивний туризм, але в ньому можуть брати участь лише підготовлені туристи [13]. Потенціал для такого виду фестивалю має місто Одеса, а також Кілійський район.

Одеса володіє одним з найбільших лабіринтів земної кулі – це катакомби, довжина яких сягає 2500 кілометрів. Місто має всі можливості для проведення експедиційно-пригодницьких пошуків, за заздалегідь перевіреними маршрутами. Такий івент буде дуже цікавим для молоді віком 8-16 років. *Курортно – лікувальний фестиваль* – це абсолютно новий вид подієвого туризму, який ще не достатньо розвинений в Україні [13]. Лише в Закарпатській області проводиться такий івент у с. Поляна, де є поклади мінеральних вод.

В Білгород-Дністровському районі є населений пункт Сергіївка, який має потенціал для проведення такого виду туризму. Селище має в наявності цілий лиман із цілющими грязями, а також хорошу інфраструктуру з санаторіїв та профілакторіїв. Основним контингентом туристів тут є люди віком від 60 років, які мають певні захворювання. Для більшої промоції в селі можна організувати щорічний фестиваль, наприклад «Сила грязі», де будуть розказувати про важливість відпочинку на таких курортах. Найкращим часом для проведення події є літо, а одночасно з фестивалем можна організувати ярмарок, виступи народних гуртів, а також продаж сувенірів з Одеси та різних смаколиків [13].

Культурно-пізнавальний фестиваль мають потенціал провести абсолютно усі райони Одеської області, адже в плані культури, релігії, екологічних та туристичних об'єктів, область є однією з найбільших в Україні.

Гастрономічні фестивалі показують кулінарну культуру народів, що проживають в певних районах чи областях України [13]. Щодо Одещини то тут звичайно топ стравами є ті, що виготовленні з риби. Потенціал для проведення такого роду івенту є всі райони, які мають вихід до моря та лиману і в яких місцеві жителі займаються рибальством.

Екологічні фестивалі мають на меті не лише розважальну частину, а і можливість показати стан екології в регіоні, проблеми та перспективи, а також зібрати кошти на певні заходи [13].

Одеська область має декілька екологічних зон, за якими необхідний додатковий нагляд, щоб зберегти їх для майбутнього покоління.

Таблиця 3. Екологічні зони Одещини та варіанти їх використання для фестивального туризму

Назва зони	Район	Проблема	Вирішення
Дунайський Біосферний заповідник	Кілійський	Низький рівень промоції серед туристів. Відсутність показових проєктів, щодо збереження природи	Завдяки проведенню щорічного фестивалю, можна отримати прибутки, і використати їх для збереження екосистеми регіону..
Куяльницький, Тилігульський та Дністровський лимани	Комінтернівський та Білгород-Дністровський	Пересихання лиману	Проведення екологічного фестивалю зможе показати туристам сучасний стан та знайти інвесторів для відродження курорту
Міський та ботанічний сад, парк ім. Т. Шевченко та Стамбульський парк	м. Одеса	Загроза забудови паркових зон житловими масивами	Декілька разів на рік варто проводити екологічний фестиваль в кожній з цих частин міста, задля того, щоб показати жителям та туристам важливість цих природних об'єктів для мільйонного міста
Нижньодністровський національний природний парк	Біляївський та Овідіопольський	Відсутній належний догляд за екосистемою парку, а також вимирання тварин та рослин	Проведення фестивалю вирішить частину фінансових питань, які необхідні для функціонування парку і на які не виділяє кошти обласна рада

Таблиця 4. Найперспективніші райони для фестивального туризму

Район	Фестивалі, які мають потенціал для проведення	Фестивалі, які проводяться на даний час
Болградський	Гастрономічний, етнографічний, розважальний, тематичний	Гастрономічний (фестиваль вина)
Білгород-Дністровський	Замковий, розважальний, музичний, екологічний	Музичний та замковий
Кілійський, Ренійський та Тарутинський	Екологічні, етнографічні, гастрономічні, музичні, пригоспийські	Немає активних фестивалів
Місто Одеса	Розважальні, спортивні, музичні, пригоспийські, гумористичні, екологічні	Фестиваль гумору, розважальні події, освітні.

Отже, Одеська область має достатньо культурних, рекреаційних та трудових ресурсів для проведення фестивалів у себе. Практично кожен район області може організувати та прорекламувати подію певного типу в своїх населених пунктах і збільшити дохід у власний бюджет. Найперспективнішими для проведення фестивалів є Болградський, Білгород-Дністровський, Кілійський, Ренійський та Тарутинський райони. Саме там проживають переважно етнічні болгари, молдавани та гагаузи, тобто

ті національності, побут яких є цікавим для жителів України. Саме місто Одеса, завдяки високому рівню інфраструктури, має перспективу провести абсолютно усі види фестивалів, але найбільш дохідними та масовими в плані туризму, будуть спортивні події.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Одещина має великі можливості для подальшого розвитку фестивального туризму і є великі перспективи для досягнення позитивних результатів. Велику кількість туристів гарантує те, що область знаходиться поруч з молдавським кордоном, має вихід до моря, а також хороше залізничне та автомобільне сполучення. Також в самій області знаходиться порівняно добре розвинута транспортна мережа автомобільних доріг, що є сприятливим фактором для приїзду туристів не лише з України та Європи, а й з США та Азії чи Африки.

Показник послуг в Одеській області можна вважати одним з найвищих серед показників інших областей України. В плані наявності ресурсів область є передовою.

В статті розглянуті слабкі сторони Одеської області, що можуть заважати розвитку фестивального туризму: відсутність високоякісної інфраструктури; небажання інвесторів вкладати кошти; відсутність достатньої туристичної інформації про можливість проведення фестивалів в певних районах; незнання іноземних мов, а іноді і правил етикету; не надто привабливий імідж України в очах іноземців; практично відсутнє ознакування туристичних маршрутів тощо.

Але варто вказати і на фактори, що сприяють розвитку фестивального туризму:

- зростаючий попит мешканців Одеси, інших областей та іноземців на відпочинок саме в Україні;

- унікальна історична, етнографічна, культурна, природна спадщина Одеської області;

- достатня наявність рекреаційних ресурсів;

- екологічна чистота національних парків та заповідників;

- наявність вільних трудових ресурсів для обслуговування туристів;

- доступна ціна на організацію фестивалів;

- можливість надання комплексу додаткових послуг: екскурсії, риболовлі, катання на човнах(в певних територіях).

Отже фестивальний туризм набуває значного розголосу і має великі перспективи для свого існування і розвитку в Одеській області.

Список літератури

1. Архітектура. Зберегти пам'ять. Створити історію. URL: <http://lviv2020.com/architectu>
2. Біттер О.А. Рівень життя населення Одеської області. Л.: Укр. технології. 2005. 253 с.
3. Васильєв В. П. Десять років розвитку фестивального туризму в Україні: проблеми і перспективи. *Туризм: теорія і практика*. 2005. Випуск №1. С.49-54.
4. Фестивальний туризм туризм: метод. рекомен. Для господарів садіб / Васильєв В.П, Триліс В.А, Кудла Н.Є. та ін. Київ: Дім. город. сад. 2009. 80 с.
5. Світовий досвід організації фестивального туризму:метод. посіб. / В. П. Васильєв, П. А. Горішевський, Ю. В. Зінько та ін. Вид.№ 1. Одеса. 2009. 54 с.
6. Генсирук С. А. Рекреационное использование лесов. Київ: Урожай, 1987. 245 с.
7. Інформаційний портал Найкомфортніші для життя міста України. URL: <http://znaj.ua/news/society>
8. Кудла Н. Є. Основи фестивального туризму: наук.-теорет. аспект. Дрогобич: 2006. 62 с.

9. Мастюх К. В. Втілення іноземного досвіду туризму у соціальному проекті “Зелений туризм для всіх”. *Екологія плюс*. 2013. № 5. С. 21–23.
10. Рутинський М. Й. Сільський зелений туризм: Навч. посіб. К.: Вища школа, 2006. 271 с.
11. Туризм в Україні. URL: <http://www.turizm.ru>
12. Уліганець С. І. Значення туристичного іміджу для розвитку Причорноморського регіону. *Географія та туризм*. 2013. Вип. 24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2013_24_24
13. Рутинський М. Й., Топорницька М. Я. Етнофестивальний туризм: теоретичні засади й етногеографічні аспекти організації. *Географія та туризм*. Київ: Альтерпрес. 2011. Вип.16. С. 82-93.

References

1. *Arkhitectura. Zberehty pam'iat'. Stvoryty istoriiu*. [Architecture. Save memory. Create a story]. Available at: <http://lviv2020.com/architectu>
2. Bitter, O. A. (2005). *Riven' zhyttia naseleння Odes'koi oblasti*. [The standard of living of the population of Odessa region]. L. Ukr. tekhnolohii, Odesa, Ukraine
3. Vasyl'iev, V.P. (2005). Desiat' rokiv rozvytku festyval'noho turyzmu v Ukraini: problemy i perspektyvy. *Turyzm: teoriia i praktyka*. Issue №1. pp.49-54.
4. *Festyval'nyj turyzm turyzm: metod. rekomen. Dlia hospodariv sadyb*. (2009). [Festival tourism tourism: a method. recommend. For the owners of estates]. Vasyl'iev, V.P, Trylis, V.A, Kudla, N.Y. Dim. horod. sad. Kyiv. Ukraine.
5. *Svitovyj dosvid orhanizatsii festyval'noho turyzmu:metod. posib*. [World experience in organizing festival tourism: a method.] (2009). In Vasyl'iev, V.P., Horishevs'kyj, P.A, Zin'ko, Yu.V. ets. (ed) 1st ed. Odesa. Ukraine.
6. Hensyruk, S.A. (1987). *Rekreatsyonnoe yspol'zovanye lesov*. [Recreational use of forests]. Urozhaj. Kyiv. Ukraine
7. *Informatsijnyj portal Najkomfortnishi dlia zhyttia mista Ukrainy*. [Information portal The most comfortable cities in Ukraine for life]. Available at: <http://znaj.ua/news/society>
8. Kudla, N. Y. (2006). *Osnovy festyval'noho turyzmu: nauk.-teoret. aspekt*. [Fundamentals of festival tourism: scientific theory. aspect]. Drohobych. Ukraine.
9. Mastiukh, K. V. (2013). Implementation of foreign experience of tourism in social project «Green tourism for all». *Ekolohyia plus*. Issue 5, pp. 21–23.
10. Rutyns'kyj, M. J. (2006). *Sil's'kyj zelenyj turyzm: Navch. posib*. [Rural green tourism: Textbook]. Vyscha shkola. Kyiv. Ukraine.
11. Turyzm v Ukraini. [Tourism in Ukraine]. Available at: <http://www.turizm.ru>
12. Ulihanets', S. I. (2013). *Znachennia turystychnoho imidzhu dlia rozvytku Prychornomors'koho rehionu*. [The importance of tourist image for the development of the Black Sea region.]. *Heohrafiia ta turyzm*. [Geography and tourism]. No. 24. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2013_24_24
13. Rutyns'kyj, M. J., Topornyts'ka, M. Y. (2011). *Etnofestyval'nyj turyzm: teoretychni zasady j etnoheohrafichni aspekty orhanizatsii*. [Ethno-festival tourism: theoretical principles and ethnographic aspects of the organization]. *Heohrafiia ta turyzm*. [Geography and tourism]. Kyiv: Al'terpres. Issue.16, pp.82-93.

Стаття надійшла до редакції 10.12.2019 р.